

The Grand Finale

Parasha Chayei Sarah

Breiskit ch. 23

¹ Sarah's lifetime was one hundred years, twenty years, and seven years; the years of Sarah's life. ² Sarah died in Kiriath-arba which is Hebron in the land of Canaan; and Abraham came to eulogize Sarah and to bewail her. ³ Abraham rose up from the presence of his dead, and spoke to the children of Heth, saying: ⁴ "I am an alien and a resident among you; grant me an estate for a burial site with you, that I may bury my dead from before me."

⁵ And the children of Heth answered Abraham, saying to him: ⁶ "Hear us, my lord: You are a prince of God in our midst; in the choicest of our burial places bury your dead, any of us will not withhold his burial place from you, from burying your dead."

⁷ Then Abraham rose up and bowed down to the members of the council, to the children of Heth. ⁸ He spoke to them saying: "If it is truly your will to bury my dead from before me, heed me, and intercede for me with Ephron son of Zohar. ⁹ Let him grant me the Cave of Machpelah which is his, on the edge of his field; let him grant it to me for its full price, in your midst, as an estate for a burial site."

2 Artscroll - Steve Chmash

The Sages teach that the narratives of Sarah's death and the Akeldah follow one another to indicate that she died as a result of that event. She was told by Satan that Abraham had actually slaughtered Isaac, and she cried out in grief and died (Targum Yonasan). This explains why Abraham and Isaac were not present at her death.

3 Man of Faith in the Modern World - Ed. R. Berdin pg. 83

The foremost distinguishing characteristic bestowed upon man is his Divine image, his *tzelem Elohim*, which denotes particular qualitative endowments, such as a moral sense, free will, and intellect. Man partakes of these attributes within human limitations, while God's representation of these qualities is absolute. Maimonides embodied man's likeness to God primarily in terms of his intellect (Guide 1:1). This Divine gift was given to both men and women. "And God created man with His image. In the image of God, He created him; male and female He created them" (Gen. 1:27).⁷ In their spiritual natures, they were equally worthy.

Two humans were created who differ from each other metaphysically, not only physiologically, even as they both partake of Divine qualities. This contradicts the perverse notion that Judaism regards woman as being inferior to man. It also cuts away another false notion that there is no distinction between them in terms of their spiritual personalities. Two sexes were formed not only for propagative purposes, but they constitute existential originals. They differ in their psychical natures.

4 Yet, even as we recognize metaphysical differences, we insist that they do not differ axiologically, as regards their worthiness before God. Both bear His image, which is the ultimate criterion of value; both may be "called to the colors" to assume leadership roles, as history-makers, as God's messengers. Sarah, Miriam, Deborah, Esther, and many others whom Scripture has relegated to anonymity, were elected by Providence as *shelihay hakel*, His emissaries when great problems were to be overcome. God created a dual human existence, man and woman, because they complement one another. They represent two existential destinies; together, they form one destiny, a more perfect one.

5 The significant role of Sarah is indicated when Abraham, despairing of having a child with Sarah, wondered whether God intended that the heritage be transmitted through Ishmael. "And Abraham said to God: 'May it be granted that Ishmael live before You.'" God replied: "But [aval] your wife Sarah will bear you a son, and you shall call him Isaac, and I will keep My covenant with him as an everlasting treaty, for his descendants after him" (Gen. 17:18).⁸ The key emphasis is in the word *aval*. God is explaining that His covenant cannot be realized without Isaac. Why? Because Isaac is the son of Sarah, *aval Sarah ishtekha yoledet*. Isaac will emerge out of both of you, but Ishmael is only derived from you. And there can be no covenant without Sarah.

6 Further indication of Sarah's equal participation in the covenant is suggested in the verses informing Abraham that his wife's name was changed from Sarai to Sarah. "God said to Abraham: "Sarai your wife—do not call her by the name Sarai, for Sarah is her name" (ibid. 17:15).⁹ He is not informed that henceforth her name will be Sarah but that it is Sarah, suggesting that she had acquired this name previously, *ki Sarah she-mah*. This subtlety in language is apparent when we compare it to God's command to Abraham about his own name change: "No longer shall you be called Abram. Your name shall become [henceforth] Abraham" (v. 5).¹⁰ In Sarah's case, the word "is" refers to an earlier change, but in Abraham's name-change, the words "shall become" suggest that an order is now going into effect.

But when was her name changed? The answer is, at the very moment when Abraham's name was changed. There was an existential interdependence between both. The name change of both involved the addition of a letter from God's name, the Tetragrammaton, signifying that they will share a spiritual role which will reach out unto the nations of the world. He was to become an *av hamon goyim*, "the father of a multitude of nations" (Gen. 17:4) and she "a princess to the entire world" (Rashi, ibid., 17:15; Ber. 13a). Abraham could not be "a father of multitudes" if Sarah were not crowned as a "mother" of this multitude.¹¹

In a word, not only did man and woman achieve human dignity together at creation, both in God's image, but they also attained together, and only together, covenantal sanctity, being elected by God to be the founders of a new faith.

8 Ibid - page 48-49

What is a faith-community? It is when three personae, "I," "thou," and "He" (God), are joined together in a covenantal commitment which is established through prophecy and prayer. Prophecy is when God talks to man, didactically as a teacher, prescribing through Revelation an ethico-moral code; prayer is man's worshipful response in committing himself to these norms. Thus, a dialogue is achieved.

When man and woman participate in this tripartite covenant, they make a leap over the abyss separating two individuals. They are both charged with an ethico-moral mission, and in reaching out to God, they also reach to each other in sympathy and love, on the one hand, and in common action, on the other. While Adam I found Eve alongside him upon creation, Adam II was introduced to Eve by God; "And He [God] brought her to the man" (Gen. 2:22), and thus formed the first faith-community.

9 Adam and Eve, whose individual uniqueness is undecipherable to each other, in responding to God in prayer and commitment, overcame their loneliness with the help of the third party, God. In the faith-community, God's prophetic message demands a brotherliness between man and man, and the community of the committed becomes a commitment of friends. Thus are soul-partnerships achieved.

11 The above may explain the manner of Abraham's mourning at Sarah's death. "And Abraham came to mourn for Sarah [lispod, eulogize] and to weep for her [livkotah]" (23:2). Weeping and mourning are two different stages in bereavement. Weeping is a primeval, instinctive reaction to a tragedy, especially one that strikes without warning. It is not a deliberate performance; it bursts forth spontaneously. Weeping is a release of unbearable tension when the whole world seems to be crumbling.

Mourning, *hesped*, in contrast, is a rational and planned performance. It is an act of appraisal, an attempt to evaluate the repercussions of what has transpired. A *hesped* is formulated not in emotional terms, but in logical analysis.

With the death of Sarah, Abraham had suffered a double loss. First was his personal sorrow, the death of his wife, his partner and comrade. No one can understand the bleak loneliness and painful nostalgia of a surviving mate. One's whole world seems dislocated. Abraham was a great human being, and he felt profoundly disoriented; his beloved Sarah was gone.

דבר נפרד ובי" מן השפס ולחון, ובי רק ידיעה
שיש מלאכות של רע, אבל ע"י החטא נחטט
בהם הרע, ונעשה הרע חלק מגופם, ותיקון
החטא הוא כאשר נחצרר כל הטוב מהרע,
ונשאר כולו טוב צלא תערוכות, וחו מה שאמר
אברהם "גמלתינו טוב ולא רע", שיהא צירר *
אח הרע מהטוב, והיתה כולה טוב לחון
הטאה של חוב שנתן לאד"ר לאכול מעץ
הדעת טוב ורע.

15 וביתר ביאור, כי ידוע שאברהם ושרה
תקנו טעם אדם וחוב, ושיקר החטא של אכילת
עץ הדעת כי ע"י חוב, וכמו שאיחא שהנחש
לא כי לו נעשה לאד"ר כלל, ורק ע"י חוב כי
צרכותו להכשיל את אד"ר, ואברהם תיקון
חלק החטא של אד"ר * ושרה תקנה חטאה של
חוב, וע"י החטא נעשה תערוכות של טוב ורע,
כי אף קודם החטא כי מלאכות של רע, אבל כי

10

Their covenantal interdependence is further indicated by the fact that the Torah does not dwell on Abraham's life after Sarah's death. Though he survived her by many years, he knew that his mission as the father of the covenantal community was concluded, and that from that point, all he had to do was to act out the last part of the drama and walk off the covenantal stage and make room for someone else to succeed him. Only two items remained for him to complete: to purchase the Cave of

Machpelah as a burial place for Sarah (Gen. 23:3) and to arrange for the marriage of his son Isaac.

10 The latter story is told not to portray the story of Abraham, but to acquaint us with the second mother of the covenantal community, Rebecca, who succeeded Sarah. The concluding verse of this episode clearly informs us that the vacancy was filled. "And Isaac brought [Rebecca] into his mother Sarah's tent and he married her. She became his wife and he loved her. Isaac was then consoled for the loss of his mother" (24:67).¹² Now the covenant could be resumed, because there was a mother, not only a father, in the covenantal leadership. Nothing more is told to us about Abraham's life after Sarah's death because with Sarah's death, the covenant came to a temporary halt.

12

Another tragic and distressful experience was his dilemma as to what would now become of the covenant which was the raison d'être of all his strivings. He knew the secret that it was not entrusted to him alone. What would happen now? The mother of the covenant was missing. Would God have confidence in him alone, or was his life's work now coming to an end?

13 The first thing he did was to appraise Sarah's contribution, lispod et Sarah, to review the formation and successful growth of the covenantal community, the role she had played and what she had accomplished. He mourned her departure together with many thousands of other adherents of the covenant who had adopted the faith. He mourned the passing of a great woman in objective categories. Only after the evaluative presentation did Abraham break down in tears and cry. Others could identify with his *hesped*, but no one could share his personal pain.

אור ג' צ"ה - ג' ע"ה סאר ה"ן ע"ז 74

14 א) ויבא אברהם לסד לשרה ולבנותה,
ובמדרש תנחומא (אות ד') שאברהם אמר על
שרה הפרק של אשת חיל, ומפרש "בטח בה לג'
בעלה" אימתי צעבה שאמר לה אמרי נא
אחותי את, "גמלתינו טוב ולא רע כל ימי חיי,
דרשה אמר ופשימים" בין יחקק לשמעאל וכו',
* "זממה שרה ותתחבו" זממה ונטלה שרה
המכפלה ושם נקברה וכו', ע"י ש צמדרש
שמפי כל הפרק על שרה.

2 כדאי' בשפ"א ליקוט'ים (פי' בראשית) שהחטא הי' כי שמעת לקול אשתך ואברהם תיקן זה כדכ' כל אשר תאמר וכו' שרה שמע בקולה.

ושרה שעשתה הצירור בין הרע והטוב הצחינה בין ישמעאל ליצחק, וראתה הרע המערב צישמעאל. וזאתה עיקר הפקוד. האמתות הי' לצרר בין הטוב והרע, ולגסר הטוב מהרע, וכן אלו רואים גם אלל רבקה שהצירור בין יעקב ועשו נעשה על ידה, וכל זה הוא כדי לתקן חטאה של חוה שטרבנה טו"ר בהצריחה.

"זממה שרה ותקחכוי" שפ"י מעשי' בחיים זכתה למערת המכפלה, כי אף שקניית השדה והמערה הי' פ"י אברהם אבינו אעפ"כ נקראת על שמה, כי ע"י מעשי' שחננה * חטאה של חוה, שהיא קבורה בהמערה, זכתה להיות קבורה שם, ולכן נקראת על שמה.

The River The Kettle? The River - R. Feldman [pgs 55-56].

Women have a greater natural orientation towards spirituality than men, which is why the Sages say that the reward promised women in the world-to-come is greater than that promised to men.¹⁴ This is why women, unlike their husbands, did not succumb to the temptation of worshipping the Golden Calf.¹⁵ And the Torah was given first to women and only afterwards to men because they are more zealous in performing mitzvos.¹⁶

The converse is also true: men are innately more disposed to doing evil than women, and are more obsessed with their lusts and desires. Men, not women, spend lifetimes struggling for power and wealth; murders of passion are generally a male occupation.

20 Because of her spiritual sensitivity and more temperate drives and passions, women have a keener

sense for judging situations and individuals. Classically, it has always been women in Jewish history who have warded off disaster through this insight. Sarah demanded that Yishmael be driven away because she noticed in him evil qualities which posed a threat to her son Yitzchak's spiritual development.¹⁷ Rivka saw Eysav's true wicked nature even while her husband, Yitzchak, was planning to give him his blessings.¹⁸ The wife of On ben Peles kept her husband from deluding himself into following Korach on a path to sure destruction.¹⁹ Avigail knew how to convince King David to keep from taking sword in an improper battle.²⁰ The Sages say that a woman has deeper insight into even a guest's character²¹; it goes without saying, therefore, that she recognizes the true character of the husband with whom she constantly lives. Thus, a wise husband, aware of his wife's heightened sense of perception, will understand that it is mandatory for him to deal with his wife with utter honesty in all facets of life — religious, spiritual, and material.

22 Chasam Sofer - pgs 113-114 [Breishis]

From a different perspective, perhaps Sarah's death, described by Rashi as her soul departing, was not punishment but rather the culmination of the Akeidah on a level so high that only she, and not even Abraham and Yitzchak, could attain it. Ideally, the father and son who journeyed to the Akeidah should have been able to remain on the spiritual plateau they achieved at Mount Moriah, without ever returning to the mundane world they had left behind. However, as a result of Avraham's parting words to his servants, "We will worship and we will return to you," he and his son were compelled to descend from the heights they had reached on the mountain and return to less lofty levels. Sarah, on the other hand, was an even greater prophet than her husband; although she had not been present at the Akeidah, she reacted to the news of her son's trial by catapulting to a spiritual peak from which she never descended. Immediately, her soul bound itself to Hashem with so firm an attachment that it lost interest in returning to the world (Chasam Sofer 72 שבו ד"ה 77; ד"ה ויהי 77, second reference).

21 - 112 - 113 ה'

(ב) לספר לשרה ולצחקה, ברשי' מביא דברי חז"ל "למה נסמכה מיתה שרה לעקידה יצחק לפי שפ"י בשורה העקידה שזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחי נשמחה ממנה ומחב"ו, ובעבודת ישראל להמגיד מקאזין זוק"ל מבאר, כי בודאי לא מתה מזה ששמעה שזמעט נשחט, כי בודאי הסכימה שיצחק יהי קרבן לה, ושאברהם יקיים ליווי השי"ת, רק ביאור הענין הוא, שכששמעה מעשה העקידה שנקד אברהם את יצחק לעולה, הצניח בקדושתה שנעשה ע"י יחוד גדול וקדוש, והמקום הי' רחוק ממנה ללכת שמה להחזיק עם אב ובנו, בקדושת היחוד לכן עכ"פ מסרה נפשה בזהב ובעברה להפרד מעוה"ז בעת רצון ושעב קדושה, והקב"ה הסכים על ידה וילאה נפשה בקדושה בשעת זאת, ע"י ש' בדבריו, ויש לפרש

רבינו יונה מונה במנין עשרה הנסיונות (אבות פרק ה') את נסיון העקדה כנסיון תשיעי ונסיון עשירי הוא לדעתו קבורת שרה, וז"ל שם: העשירי - קבורת שרה שנאמר לו קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה, וכשמתה אשתו לא מצא מקום לקברה עד שקנאו ולא הרחר. וכן הביא הרמב"ן (חיי שרה כ"ג י"ט) ורבותינו אמרו שגם זה מן הנסיונות של אברהם שבקש לקבור את שרה ולא מצא עד שקנה אותה, ע"כ. המקור לשיטה זו הוא גמי מפורשת בבבא בתרא (נ"ד ט"ו): דהובאו שם בגמרא כהקדמה לספר איוב דברי השטן שאמר לפני הקב"ה בזה"ל: רבשיע שטתי בכל העולם ולא מצאתי נאמן כעבדך אברהם שאמרת לו קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה, ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקברה ולא הרחר אחר מדותיך, עכ"ל.

24 **והרבה יש לעיין בזה** שכאשר השטן רצה לתאר תוקף נאמנותו של אברהם אבינו שלא נמצא כמותו בכל העולם לא אמר ולא מצאתי נאמן כעבדך אברהם שאמרת לו קח נא את בנך וכי והוא העלהו לעולה, וע"כ לומדים אנו מכאן שלא היתה זו שיא גבורתו ומעלתו של אי"א, ואין נאמנותו של אי"א בנסיון העקידה מגיע לתוקף גבורתו ונאמנותו אשר הראה במה שלא הרחר אחר מדותיו של הקב"ה כשבקש לקבור את שרה ולא מצא מקום לקברה.

25 **ושלישית צריכים להבין דכיון שכבר בארנו כי תכלית הנסיון הוא לפרסם ברבים גודל נאמנותו של המנוסה אי"כ בשלמה בנסיון העקידה בעינינו ראינו המעשה איך שהלך אי"א ובנה את המזבח ועקד את יצחק בנו, אבל בנסיון זה של קבורת שרה איך נוכל לדעת מחשבות לבו של אי"א אם באמת לא**

26 **וני"כ צ"ל דכל הנסיון די רק למשך הזמן** ההוא "שלא מצא מקום לקבורה" כלשון הגמי, והוא משעת מיתת שרה עד קנין המערה. וההרהור לא יתכן כלל על עצם קיום ההבטחה רק הרהור במדותיו יתברך, שהי יכול לעבור על מחשבתו הלוא כל ימי אני מפרסם מדותיו יתברך שהוא טוב ומטיב בתכלית ההטבה ובעין טובה משפיע מטובו על כל העולם בחן וברחמים, וכן ירושת ארץ ישראל הבנית כי בעין טובה נתן בידי, ואיזו עין טובה היא זו שמתוך הספק ובכיה צריך אני לחפש מקום קבורה באותה הארץ. בנדנד מחשבה כזה היה בו משום הרהור אחרי מדותיו יתברך.

27 **אבל אברהם אבינו לא כן עלה בלבו, כי מרוב מידת עין טובה אשר בו נראה רק עין טובה של הבורא יתברך ואדרבה משמחתו כאשר מצא בני חת נענים ברצון לבקשתו וממה שראה בהסכמת עפרון על אתר טובה גמורה מאת ה', מכל זה נראה שלא הרחר כלל אחר מדותיו של הקב"ה. והראה אברהם הרגשתו זו להיות אסיר תודה להשי"ת על ידי השתחויה בפניו ידים ורגלים, כמו שמצינו במד"ר (פרשה נ"ח סוף סי' ו') עה"פ "וישתחו אברהם לפני עם הארץ" - מכאן שמודים על בשורה טובה. וכיון המדרש לדייק כי לעיל בפסוק ז' כאשר דיבר אי"א עם בני חת כתיב ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת - אי"כ גם כאן היי צריך לומר לעם הארץ ולא לפני עם הארץ, אלא מוכרח שכאן השתחוה לה' להודות על הבשורה טובה - מתוך הרגש עמוק שקבל כאן מתנת חיים באופן בלתי מצופה - שנתרצה עפרון למכור לו השדה והמערה אשר בו (ועי' בפי מהר"ז על המד"ר שם).**

city, saying: ¹¹ "No, my lord; heed me! I have given you the field, and as for the cave that is in it, I have given it to you; In the view of the children of my people have I given it to you; bury your dead." ¹² So Abraham bowed down before the members of the council. ¹³ He spoke to Ephron in the hearing of the members of the council, saying: "Rather, if only you would heed me! I give you the price of the field, accept it from me, that I may bury my dead there."

והוא המקום אשר היה אפשר לראות בחוש איך עמד אברהם בנסיון זה שלא להרהר כלל אחר מידותיו של הקב"ה. ומה גם במצב זה אשר בשעה ההיא מנו מוטל לפניו והוא מקונו ובוכה על שרה אמנו ואשר מדרך טבע האדם הוא שהתמרמרות הלב והכאון רוח נעשים כמטה על זוהר הטובה עד שא"א לראות המצב כטובה שלמה ואצל אברהם לא השפיע מצבו על רוחו כלל, או מתחילים כבר להרגיש תוקף הנאמנות של אברהם אבינו שאף במצב זה לא הרהר אחרי מדותיו של הקב"ה.

30

וכתב בילקוט שמעוני ע"פ ויבא אברהם לספוד לשרה וז"ל שם: כששב אברהם מהר המוריה בשלום חרה אפו של סמאל שראה שלא עלתה בידו תאות לבו לבטל קרבנו של אברהם מה עשה הלך ואמר לשרה לא שמעת מה נעשה בעולם אמרה לו לאו אמר לה לקח אברהם את יצחק בנד ושחטו והקריבו על עולת מוקדה התחילה בוכה ומיללת שלש בכיות כנגד שלש תקיעות שלש יללות כנגד שלש יבבות ופרחה נשמתה ומתה, עכ"ל.

31

ומקשים המפרשים הלא סמאל הוא מלאך המקטרג דהיינו השטן אשר תפקידו להכשיל בני אדם אבל אינו מלאך הממית ומה לו לסמאל להמציא עצה איך להמית את שרה ומה רצה בזה. ומתרגים דאחי"נ לא להמית את שרה הוא בא, אלא שרצה למצוא מקום להטיל דופי בנאמנותו של אי"א אשר זהו תפקידו באמת, וכמשי"כ בהקדמת המדרש הני"ל דכיון שראה שלא עלתה בידו תאות לבו לבטל קרבנו של אברהם, עשה מאמץ אחרון נדב נאמנותו זו של אי"א אולי עי"י מעשה מוזר כזה יתבלבל אי"א בכלשהו מחמת שפיל פתאום מאיגרא רמה - של שמחה של מצוה עצומה שבאה לידו ואשר עליה קבל הסכמת מן השמים בהכרזת עתה ידעתי וכו', לבירא עמיקתא - של מיתח פתאומית זו של אשתו הצדקת עמודה של עולם. ויוגרים עי"י זה שירגיש איזה אי נעימות בהנהגתו יתברך, ומתוך מר לבו כאשר תתעכב הקבורה מחמת כי עדיין לא מצא מקום קבורה אולי יהרהר משהו על מדותיו יתברך גם זה לא עלה ביד השטן, ובזאת נבחן אברהם אבינו להיות הנאמן האמתי.

32

פתרון החידה הזאת הוא באמת פשוט כי כאשר אדם יודע שעומדים לבחון אותו הוא מתאמץ בכל כוחותיו להתחזק ביראת שמים כדי לעמוד בנסיון, ולבו ער שלא להתפתות לשום פתוי של היצח"ר וחילולתו, והוא רגיש לכל דבר הסתה להכיר בה מעשה שטן ומתגבר במסירות נפש עד מקום שידו מגעת, משא"כ כאשר עולם כמנתחו נוחג והאדם עסוק בחייו היום יומיים בחיטח הדעת מהתאמצות ביראה ורק יראתו הטבעית מוליכתו, אז כאשר בא איזה מפרע או מכשול מן הצד באופן טבעי רק מי שעלה במעלת היראה עד שהתאמצות ביראה הוא הטבע שלו ועומד הכן תמיד כאיש מלחמה במלחמתו, רק הוא יעמוד גם בנסיון כזה כי יראתו תמידית ומדרגתו לא משתנה, אבל כל אדם אחר לא ירגיש פתוי היצר או חמכשול כלל ולא יתאמץ נדו ויפיל במכמוריו.

34

והוא אשר הוכחנו להכיר בנסיון קבורת שרה שקרה בחיסח הדעת בלי תביעה של בחינה אשר שמה ראינו גבורת נפשו של אברהם אבינו ונאמנותו בכל עת ובכל שעה. כי אף שחיה מצבו עצוב ומתוח בעמדו בין הספד אשתו לקבורתה (אחרי ירידה פתאומית מאיגרא רמה לבירא עמיקתה וכי"ל), לא עלה על דעתו כלל להרהר אחרי מדותיו יתברך אלא אדרבה הרגיש הודאה עצומה לחי כאשר זכה לרכוש חלקה קטנה בא"י לאחוזת קבר, ובזה נתגלה לבנו הנאמן לחי בכל תשפך, ושפיר קאמר השטן לפני הקב"ה שטתי בכל העולם ולא מצאתי נאמן כעבדך אברהם שאמרת לו קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה ולא הרהר אחר מדותיו.

33

ובזה נבין הנימ בין נסיון העקידה ונסיון קבורת שרה, כי כאשר בא הקב"ה אצל אברהם ואמר לו קח נא את בנך את יחידך וכו' תרגיש אי"א מיד כי עת נסיון גדול היא לו אשר בוחנים עד היכן מגיעים כוחותיו לחי ועל כן אור מתניו בגבורה עילאית והתאמץ ביראת ה', והראה כחו וגבורתו באמת עד שנאמר אליו מן השמים עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. אבל סוף סוף לא נדעו לנו בזה כי אם מדרגתו בשעה שנדרש ממנו מסירת נפש אבל לא מדרגתו התמידית של יראתו הטבעית במה שעבד על עצמו להיות נאמן לחי בטבע.

35 ע"כ אל"ה - א"ה - ע"ה

במדרש בני מה עקר פגמים על די סבירנו מקחו של לייק עד עשרת הדבחות. הוא רחם לפני ישראל לברך מקחו של לייק חי עולמים. עבדי מעידן בכל יום כי להש"ס השולם ומלתו. והוא קוטה סלל. ולריכין ללמוד מהם שהפסוק מוארץ השדה וכל העץ אשר בשדה סליך האדם להפיד על כל דבר פרטי שיש בשולם להפיקר הכל כהש"ס:

36

currency. 17 And Ephron's field, which was in Machpelah, facing Mamre, the field and the cave within it and all the trees in the field, within all its surrounding boundaries, was confirmed 18 as Abraham's as a purchase in the view of the children of Heth, among all who came to the gate of his city. 19 And afterwards Abraham buried Sarah his wife in the cave of the field of Machpelah facing Mamre, which is Hebron, in the land of Canaan. 20 Thus, the field with its cave confirmed as Abraham's as an estate for a burial site, from the children of Heth.

37

.. וכן בספר הישר המיוחס לרבינו תם מבאר בשער השני מדת האהבה של החסיד ומראה שכל המיות האלו היו באברהם אבינו וכתב שם בזה"ל: המידה התשיעית כי החסיד כשיתחדשו עליו מאורעות טובים או רעים לא יבטל עבודתו, וכן עשה אברהם אבינו עליו השלום כי בכל אשר חי מתחדש עליו הן טוב הן רע ה"י נאמן לבבו שנאמר ומצאת את לבבו נאמן לפני, עכ"ל. והן הן הדברים שאמרנו לעיל, כי הוא אשר הראה אי"א בנסיונו האחרון של קבורת שרה שכל המצבים אצלו כולם שוים לטובה להיות עבד נאמן להש"יית. וכן מעורר החובת הלבבות את האדם (בשער חשבון הנפש חשבון השבעה ועשרים) לעשות חשבון עם נפשו כשתבא עליו רעה בגופו או בממונו או בענין מענינים שיקבל הכל מאלקיו בשמחה ויסבול סבל רוצה בדין אלקים ולא סבל מתקצף על גבורתו, וכתב שם בזה"ל: ודע אחי כי העשר נסיונות שנסה המקום את אברהם אבינו לא היינו משבחים לו עמדו בתם לולי שחי מקבל הכל מאלקיו ברצון ובטוב לבב כמו שנאמר ומצאת את לבבו נאמן לפני, ע"ש. והדברים מדברים לעצמם ואין לחוסף עליהם.

38 Leaping Sals - Chaim Feinberg - pg 55

There is, of course, a Kotzker world of difference between the "I" as inner point and the "I" as ego. Ego is self-oriented; the inner point is God-oriented. Ego savors the world, with all its carnal tastes; the inner point looks past the veil of self, yearning for God.